

ÖRMÖLLA 1:40 – FÅGELINVENTERING 2025

Fågelinventering enligt metod revirkartering i Örmölla 1:40, Skurups kommun.

15 september 2025
Slutversion

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Beställning: Derome AB
Framställt av: Ekologigruppen AB
www.ekologigruppen.se
Telefon: 08-525 201 00
Slutversion: 15 september 2025
Uppdragsansvarig: Ola Elleström
Medverkande: Ola Elleström
Intern granskning av rapport: Fingal Gyllang 2025-08-13
Foton: Om inget annat anges: Ekologigruppen AB
Illustrationer och kartor: Ekologigruppen AB
Internt projektnummer: 11316

**EKOLOGI
GRUPPEN**

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	3
Uppdragets mål och syfte	3
Metod	5
Resultat	7
Naturvårdsrelevanta arter	8
Naturtyper och fågelbiotoper i området	9
Fynd- och fortplantningsområden-/revirkartor	9
Presentation av naturvårdsrelevanta arter	11
Lagstiftning för fåglar	14
Miljöbalken	14
Artskyddsförordningen	14
Förslag till vidare utredningar	16
Referenser	17
Bilaga 1. Inventeringsfakta	18
Bilaga 2. Metodik	19
Bilaga 3. Ej naturvårdsrelevanta fågelarter	21

Sammanfattning

Ekologigruppen har på uppdrag av Derome AB genomfört en fågelinventering i detaljplaneområde Örmölla 1:40 i Skurups kommun. Detaljplaneområdet ligger i utkanten av Abbekås tätort. Läge och avgränsning framgår av Figur 1.

Målet med inventeringen har varit att sammanställa kunskap om områdets värden för fågellivet och utreda vilka fågelarter som har fortplantningsområden/revir inom området. Syftet har varit att skapa ett kunskapsunderlag om områdets fågelliv för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med en pågående detaljplan.

Två metoder användes vid inventeringen: revirkartering och atlasinventering. Genom att kombinera de båda metoderna ges svar på hur många revir av en specifik art det finns inom ett område samt möjlighet att bedöma sannolikheten för häckning av de arter som noterats inom området.

Naturvårdsrelevanta arter

Inventeringen har fokuserat på arter vars nationella, regionala eller lokala bevarandestatus är sådan att särskilda åtgärder kan vara aktuella i samband med en exploatering. Detta omfattar arter som är rödlistade, arter markerade med B i fågeldirektivets bilaga 1, arter som uppvisar en negativ trend, samt arter med lokalt liten population (se faktaruta sid.4). Dessa arter benämns i denna rapport som naturvårdsrelevanta arter. Motiv till varför en art bedöms vara naturvårdsrelevant finns under respektive art under resultatdelen. Inventeringen har omfattat alla fågelarter det vill säga även vanligt förekommande fågelarter med stabila eller ökande populationer.

Noterade fågelarter

I samband med inventeringen påträffades 16 fågelarter som antas kunna häcka inom inventeringsområdet eller i dess absoluta närhet. Av dessa arter bedöms två arter vara naturvårdsrelevanta och 14 vara vanligt förekommande arter med stabila eller ökande populationer. Ytterligare sex naturvårdsrelevanta fågelarter noterades under inventeringen, men dessa bedöms inte häcka i området utan strax utanför eller att de använder området för födosök.

Artskyddsförordningen

Alla svenska fåglar är fridlysta enligt Artskyddsförordningens 4 §. Fridlysningen innebär att det är förbjudet att avsiktligt döda fåglar eller förstöra fåglars bon eller ägg. Det är även förbjudet att störa fåglar om denna störning riskerar att innebära att populationen av fågelarten inte kan bibehållas på en tillfredställande nivå. Ekologigruppen bedömer att fågelarter som i denna rapport klassificeras som naturvårdsrelevanta (se faktaruta sidan 3) oftast utgör sådana arter där hänsyn behöver tas för att bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredställande nivå.

Inledning

Uppdragets mål och syfte

Ekologigruppen har på uppdrag av Derome AB genomfört en fågelinventering i detaljplaneområde Örmölla 1:40 i Skurups kommun. Detaljplaneområdet omfattar cirka 5 hektar. Inventeringen har även omfattat en buffertzona på cirka så alla fåglar som hörts sjunga i den närmaste omgivningen har också registrerats. Detta då fåglarnas revir kan vara beläget både inom och utanför inventeringsområdet, men i varje enskilt fall avseende de naturvårdsrelevanta arterna har gjorts en bedömning om så är fallet.

Fågelinventeringen har omfattat alla fågelarter. Fokus i uppdraget har legat på naturvårdsrelevanta arter vars nationella, regionala eller lokala bevarandestatus är sådan att särskilda åtgärder kan vara aktuella i samband med en exploatering. Naturvårdsrelevanta arter omfattar rödlistade arter, arter listade i fågeldirektivets bilaga 1, arter med lokalt liten population samt arter som uppvisar en negativ trend (se faktaruta nedan). Motiv till varför en art bedöms vara naturvårdsrelevant finns i resultatdelen under rubrik *Presentation av naturvårdsrelevanta arter*.

Målet med utredningen har varit att, för samtliga fågelarter, dokumentera områdets värde som fortplantningsområde samt att kartlägga indicium på häckning och uppskatta antal par i detaljplaneområdet.

Naturvårdsrelevanta arter

Begreppet omfattar fågelarter som i denna rapport behandlas med noggrann utredning och som särskilt ska beaktas vid tillämpning av artskyddsförordningen (Naturvårdsverket 2022). Även begreppet prioriterade arter används ibland för dessa arter.

Rödlistade arter

Den svenska rödlistan utarbetas av Artdatabanken. Rödlistan uppdateras vart femte år och den senaste rödlistan gavs ut 2020. Rödlistan i sig innebär inget skydd utan anger olika arters risk att dö ut från Sverige. Arterna listas i olika rödlistkategorier beroende på artens status. Det finns sex rödlistningskategorier: (RE) nationellt utdöd, (CR) akut hotad, (EN) starkt hotad, (VU) sårbar, (NT) nära hotad, (DD) kunskapsbrist. Arter utan känd minskning eller negativ påverkan och med tillräckligt stor population klassas som livskraftiga (LC), det vill säga ej rödlistade.

Fågelarter listade i fågeldirektivets bilaga 1

Här listas arter som är särskilt skyddade i EU:s fågeldirektiv. Dessa arter är även markerade med b i Artskyddsförordningens bilaga 1. För dessa arter måste respektive stat upprätta skyddade livsmiljöer. Dessa arter markeras med förkortningen FD.

Fågelarter med liten lokal population

Här innefattas arter som lokalt har en liten population men som inte är rödlistade då de är förhållandevis vanliga i ett nationellt perspektiv.

Fågelarter som uppvisar en negativ trend

Innefattas arter med tydligt negativ trend vilken inte hunnit fångats upp i någon rödlisteklassning. Med negativ trend avses arter vars population har minskat med ≥ 20 % de senaste 10 åren.

Syftet med utredningen har varit att ta fram ett kunskapsunderlag om områdets fågelliv för att kunna beakta ekologiska aspekter i arbetet med den pågående detaljplanen. Fågelinventeringen kan även ligga till grund för en artskyddsutredning som belyser detaljplanens eventuella påverkan på skyddade fågelarter inför en tillståndsprövning enligt miljöbalken.

När det gäller Fågelarter som uppvisar en negativ trend har Ekologigruppen valt att utreda arter vars population har minskat med $\geq 20\%$ de senaste 10 åren men som ännu inte hunnit komma med i rödlistan.

Figur 1. Översiktskarta med detaljplaneområdets geografiska position..

Metod

Inventeringen utfördes i enlighet med de två metoderna Revirkartering och Atlasinventering. Genom att kombinera de båda metoderna ges svar på hur många revir av en specifik fågelart det finns inom ett område och om det rör sig om konstaterad, trolig eller möjlig häckning.

Nedan summeras de viktigaste delarna av metodiken. För mer information rörande metodik och tillvägagångssätt hänvisas bilaga 2, Metodik.

Förarbete

Inför fältarbetet genomfördes ett förarbete med framtagande av fältkartor, upplägg av inventeringsrutt, samt sök i databasen Artportalen från år 2000–2025 (ArtDatabanken 2025). I just detta fall bör det påpekas att det finns väldigt mycket rapporter från den intilliggande naturmarken (ett begrepp som används av Skurups kommun) Bongska marken, och även om den ligger nära inventeringsområdet så är dess natur till stor del av en annan karaktär så endast relevanta fynd har beaktats.

Fältarbete

Totalt genomfördes sex besök i området mellan mars och juni. Besöket i mars syftade till att täcka in arter som påbörjar sin häckning tidigt på säsongen, till exempel stare och eventuella hackspettar. För att inventera arter som anländer till sina häckningsplatser sent på säsongen förlades de sista besöken till slutet av maj och mitten av juni. I bilaga 1 redovisas detaljerade inventeringsfakta.

Vid fältbesöken användes en iPad med programvara ESRI Fieldmaps för att registrera fågelobservationer. Vid varje observation noterades art, om möjligt kön, antal, aktivitet samt häckningskriterium. För alla naturvårdsrelevanta fågelarter, men också för andra revirhävdande fåglar noterades även position med 10 meters noggrannhet. För att optimera förutsättningarna för fågelobservationer inleddes inventeringarna innan eller vid soluppgången och företrädesvis under dagar med klart väder och svaga vindar.

Revirkartering

Fågelinventeringen genomfördes i fält genom metod: Fåglar, revirkartering, generell metod (Naturvårdsverket 2012). Undersökningstypen är den vanligaste metoden för bestämning av tätheter av fågelarter i landmiljöer och den mest relevanta när det gäller att kartlägga fågelarters fortplantningsområde.

Metodikens rekommenderar fem till åtta fältbesök fördelade på olika tillfällen under fåglars häckningstid och under samma år, i områden som inte är bevuxna med skog. För skogsmark, som inte är aktuellt i detta fall, rekommenderas åtta till tolv besök. (Naturvårdsverket 2010).

För att avgränsa ett revir krävs enligt metoden notering av en art vid tre besök. Undantag från denna regel görs då häckning konstaterats (bo med ägg eller ungar påträffats etc.). Undantag görs även för arter som anländer till häckplatsen först i slutet av maj eller början av juni (exempelvis flera arter sångare) liksom för sådana arter som främst hävdar revir tidigt på säsongen (exempelvis flera arter av mesar).

I enlighet med försiktighetsprincipen utgår vi i denna fågelinventering från att arter som endast noterades med häckningskriterium (se bilaga 2) vid ett av inventeringstillfällena *kan ha* ett permanent revir/fortplantningsområde i området under förutsättning att detta utgör en lämplig häckbiotop.

Atlasinventering

Revirkarteringen kompletterades med undersökningstyp atlasinventering (Bengtsson, K. & Green, M. 2013), enligt metodik från svensk fågelatlas (Svensson S 1999). Syftet med metoden är att kartlägga hur säkert det är att en viss fågelindivid häckar på platsen. Detta görs genom att registrera beteenden som kan tyda på häckning, till exempel vuxen fågel med mat i näbben. Metodiken bygger på ett system med 20 olika kriterier som på olika sätt påvisar de tre kategorierna konstaterad, trolig eller möjlig häckning (Bengtsson, K. & Green, M. 2013).

Artportalen

Ytterligare information om områdets fågelliv har inhämtats från databasen Artportalen om det har funnits relevanta data. Utsök av data har skett inom ett större område än detaljplaneområdet, i detta fall cirka 200 meter då fynd i Artportalen ofta har relativt dålig geografisk noggrannhet. Analys har gjorts av fyndens relevans inom detaljplaneområdet utgående från datum för observationen, kommentarer för de enskilda fynden, samt utifall relevant häckningsbiotop finns i området. Många av fynden i Artportalen kommer från den intilliggande Bongska marken, som är ett ganska populärt besöksmål för lokala ornitologer, och i många fall kan dessa fynd knytas till miljöer som inte finns inom inventeringsområdet.

Alla naturvårdsrelevanta arter som observerades vid denna inventering har rapporterats till databasen Artportalen.

Avgränsningar

Alla fågelarter har omfattats av inventeringen men fokus för denna inventering har legat på så kallade naturvårdsrelevanta arter, det vill säga arter som är rödlistade, arter markerade med B i fågeldirektivets bilaga 1, arter med lokalt liten population samt arter som uppvisar en negativ trend, (se faktaruta sid. 3). För de naturvårdsrelevanta arterna har en revirkartering gjorts och omfattningen av eventuella revir bedömts.

Arter som inte omfattas av revirkarteringen är i lokalt vanliga arter med stabila eller ökande populationer som exempelvis gransångare, svarthätta, blåmes, talgoxe och koltrast. Dessa arter noteras bara genom uppskattning av antalet par i detaljplaneområdet, samt häckningskriterium enligt metoden atlasinventering (BirdLife 2012), se Bilaga 2.

Det har inte ingått i uppdraget att utreda bevarandestatus, störning, påverkan på fortplantningsområden eller om artskyddsförordningen är tillämplig i området för påträffade arter.

Osäkerhet i bedömningen

Revirkarteringar har alltid en viss grad av osäkerhet, särskilt vad gäller exakt geografisk avgränsning av fortplantningsområden/revir. Ju färre observationer som revirkarteringen bygger på desto större osäkerhet finns. För arter med stora revir som exempelvis gråkråka kan det, trots flera observationer av arten, ofta vara svårt att avgränsa reviret. För vissa arter saknas också kunskap om generell revirstorlek.

Därutöver finns inte sällan en viss osäkerhet avseende fynd från databasen Artportalen eftersom dessa ofta har en låg lägesnoggrannhet. Det kan leda till att arter som är registrerade utanför detaljplaneområdet ändå hör hemma där, men också tvärtom. Vi bedömer dock sammantaget att aktuell inventering har så god säkerhet att kunskapskravet i miljöbalken uppfylls.

Resultat

I samband med inventeringen påträffades 16 fågelarter som har uppvisat häckningskriterium i eller så nära inventeringsområdet att deras revir kan antas sträcka sig in i det. Av dessa bedöms två arter vara naturvårdsrelevanta. Ytterligare sex naturvårdsrelevanta arter har setts födosöka i området eller hörts sjunga, men på sådant avstånd att de inte bedöms ha revir som sträcker sig in i inventeringsområdet. Av de naturvårdsrelevanta arterna bedömdes två arter sannolikt ha häckat inom eller mycket nära detaljplancområdet under 2025. Naturvårdsrelevanta arter redovisas i tabell 1.

Inga ytterligare naturvårdsrelevanta arter har hittats vid sökning i Artportalen. Många rapporter finns från närliggande Bongska marken, arter som man kan höra sjunga från inventeringsområdet, men Bongska marken har andra förutsättningar för flera fågelarter varför de i många fall ej anses relevanta för denna inventering.

Figur 2. Strandskata har noterats födosökande inom inventeringsområdet, men häckar ej där.

Naturvårdsrelevanta arter

För två av de naturvårdsrelevanta arterna är bedömningen att de har fortplantningsområden/revir inom eller alldeles intill detaljplaneområdet. Observationer och avgränsade revir som sträcker sig in i inventeringsområdet för dessa arter redovisas i Figur 3. Mer information om de olika arternas ekologi, status och trend, samt förekomst i området redovisas under rubriken Presentation av noterade naturvårdsrelevanta arter.

Tabell 1. Tabellen redovisas naturvårdsrelevanta arter som noterades vid inventeringen. Av dessa är det bara näktergal och ärtsångare som anses ha revir som sträcker sig in i inventeringsområdet. FD=Arten är markerad med B i fågeldirektivets bilaga1. Rödliskategorier; NT=nära hotad, VU=sårbar, EN=starkt hotad, LC=livskraftig.

Art	Naturvårdsrelevans	Förekomst/ Häckningsstatus	Datum
Gråkråka	NT	Födosökande i inventeringsområdet (upp till 10 individer), inga indikationer på att de häckar i eller intill inventeringsområdet.	28/3, 16/4 29/4, 16/5, 14/6
Grönfink	EN	Spel/sång, men endast från buskmark vid golfklubben och endast vid ett tillfälle. Ej sedd i inventeringsområdet.	29/4
Gulspurv	NT	Spel/sång, men hörd på så långt håll att den ej anses ha revir som sträcker sig in i inventeringsområdet. Reviret är längre åt nordost.	28/3, 29/4
Järnspurv	LC, minskande trend	Spel/sång, men hörd på så långt håll att den ej anses ha revir som sträcker sig in i inventeringsområdet. Reviret är längre åt nordost. En annan fågel hördes vid ett tillfälle vid golfklubben strax utanför inventeringsområdet.	28/3, 16/4, 29/4
Näktergal	LC, minskande trend	Två par. Permanenta revir som sträcker sig in i inventeringsområdet.	29/4, 16/5, 29/5, 14/6
Stare	VU	Födosökande i inventeringsområdet, men inga indikationer på att de häckar där. Permanent revir vid golfklubben strax nordväst om inventeringsområdet.	28/3, 16/4 29/4, 16/5, 14/6
Strandskata	NT	Födosökande i inventeringsområdet. Häckar ej i området, har även setts flyga förbi i par utan att landa.	16/5, 29/5, 14/6
Ärtsångare	NT	Ett par. Permanent revir som sträcker sig in i inventeringsområdet.	29/4, 16/5, 29/5, 14/6

Naturtyper och fågelbiotoper i området

Detaljplaneområdet är cirka fem hektar stort och domineras av större yta av sandig gräsmark som tidigare varit golfbana. Denna yta är helt trädlös och i princip inga fåglar alls häckar där. I nordvästra kanten finns en oxelallé, och i nordöstra delen ett område med högre gräsvegetation och buskmark. De allra flesta fåglar som uppvisat häckningskriterium har noterats i den träd- och buskridå som löper längs östra och sydöstra kanten av området, och som gränsar till den tidigare nämnda naturmarken Bongska marken. Denna träd- och buskrad är den som vid naturvärdesinventering ansetts ha högst naturvärde, med ett flertal grova popplar och en grov ask.

ÖRMÖLLA 2025

[- -] Inventeringsområde

0 50 100 meter

Producerad 2025-08-08 av Ekologigruppen AB
Bakgrundskarta: Ortofoto från 2023, © Lantmäteriet

Figur 2: Inventeringsområdet består huvudsakligen av öppen gräsmark med ett mindre inslag av buskar. I nordvästra kanten löper en oxelallé. Flest fåglar finns i och kring träd- och buskraden i östra och sydöstra kanten

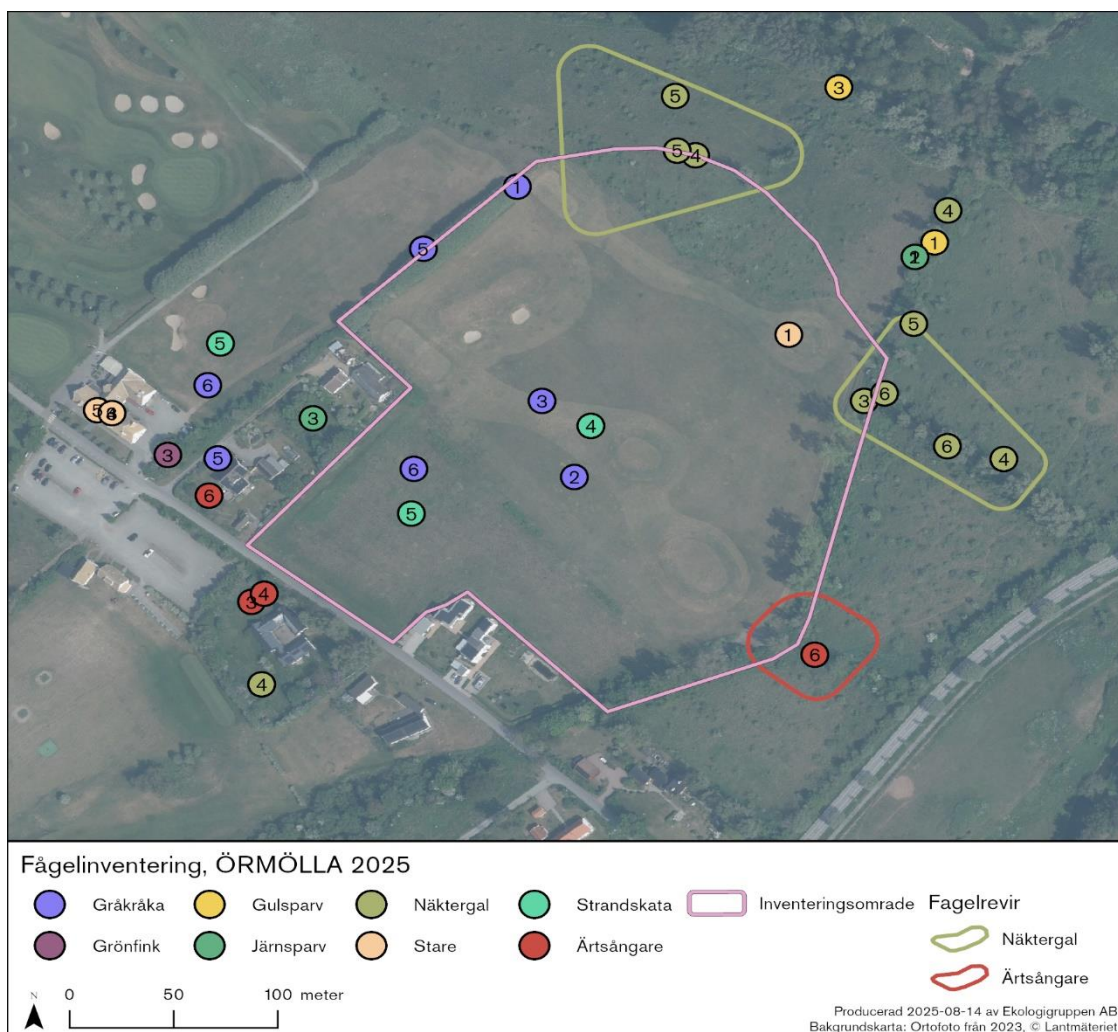
Observationer och revir

I kartan, Figur 3, redovisas observationer av de påträffade naturvårdsrelevanta arterna. Några av observationerna avser fåglar med häckningskriterium, andra av födosökande individer.

Fågelarternas aktivitet noterades enligt de tjugo kategorier av häckningskriterier som finns i metodik för svensk fågelatlas, Tabell 5 (BirdLife 2012). Aktiviteterna ligger sedan till grund för bedömningen av häckningsindicium i kategorierna:

- möjlig häckning (enstaka observation av fågeln i häcktid)
- trolig häckning (permanent revir, varamande fåglar etcetera)
- konstaterad häckning (observerad med mat till ungar, bo eller observation av ungar som just lärt sig att flyga)

För detaljerad beskrivning se Bilaga 2.

Figur 3. Karta över fynd av naturvårdsrelevanta arter samt uppskattade revir av årtsångare och näktergal, de enda två naturvårdsrelevanta arter som bedöms ha revir inom inventeringsområdet. Siffrorna refererar till vilket besök som respektive observation gjordes (se bilaga 1).

Presentation av naturvårdsrelevanta arter

Nedan följer en kortare beskrivning av de påträffade arternas ekologi, status/trend och förekomst i området. Under status och trend motiveras varför en art har bedömts vara naturvårdsrelevant och därför har omfattats av en mer noggrann utredning.

Naturvårdsrelevanta arter (faktaruta sid 3) omfattar arter som är rödlistade, arter listade i fågeldirektivets bilaga 1, arter med lokalt liten population samt arter som uppvisar en negativ trend. Information om arternas ekologi och populationsutveckling har inhämtats från Artfakta (ArtDatabanken 2025). Information om status och trender har inhämtats från Sveriges fåglar (BirdLife 2023), Övervakning av fåglarnas populationsutveckling (Green m. fl. 2023) och från Rödlistan 2020. Information om fågelarters förekomst i detaljplaneområdet har inhämtats från databasen Artportalen (sökning 2000–2025).

Gråkråka^{NT}

Förekomst i området

Gråkråka noterades vid flera tillfällen rasta och födosökande på marken, framför allt i det öppna trädlösa området, men någon gång sågs den även rasta i oxelallén. Vid något tillfälle födosökte upp till 10 individer med kajor och råkor. Inga indikationer gjordes som tyder på att kråkor häckar i eller intill inventeringsområdet.

Ekologi

Gråkråka häckar i skogsmark, ofta i anslutning till odlad mark, i parker och trädgårdar samt i olika urbana områden. Detta är den ras av kråka som är bofast i Sverige. Eftersom gråkråka, när det gäller föda, är generalist och allätare så födosöker den gärna nära mänsklig bebyggelse. Arten har stora revir och för att lyckas med sin häckning behöver den ha tillgång till en ostörd skogsdunge för placering av själva boet.

Status/trend

Gråkråka var ny på rödlistan 2020 i kategorin Nära hotad (NT) och har inte varit rödlistad tidigare.

Grönfink^{EN}

Förekomst i området

Vid ett tillfälle sjöng en grönfink intensivt hela morgonen från buskmarker vid golfklubben, d.v.s. inte i inventeringsområdet och uppskattningsvis 50-100 meter från detta. Inga ytterligare observationer gjordes varför arten ej kan misstänkas häcka i området eller ha detta som ett viktigt födosöksområde.

Ekologi

Grönfink häckar i skogsbryn, enbackar, buskmarker, parker och trädgårdar. Arten har inte särskilt höga krav på sin livsmiljö i tätortsnära områden.

Status/trend

Arten är ny på rödlistan sedan 2020 beroende på en mycket kraftig populationsnedgång de senaste 10 åren. Orsaken till minskningen är att arten drabbats av sjukdomen gulknopp som

kraftigt decimerat populationen. Grönfink är rödlistad i hotkategorin starkt hotade arter (EN). Arten är dock fortfarande en vanligt förekommande art i regionen och populationsminskningen är inte i första hand knuten till markanvändningen.

Gulsparv (NT)

Förekomst i området

Gulsparv hördes några gånger sjunga från den nordligaste delen av Bongska marken, på ett uppskattat avstånd av 100-200 meter från inventeringsområdet. I detta område finns troligen ett permanent revir. Inga observationer gjordes inom inventeringsområdet.

Ekologi

Gulsparv häckar i olika typer av öppna miljöer med inslag av träd och buskar. Den är också vanlig på hyggen, kraftledningsgator och andra öppna eller halvöppna områden, dock helst i närheten av odlingsmarker.

Status/trend

Gulsparv var 2015 rödlistad i kategori Sårbar (VU) men är i den senaste rödlistan (ArtDatabanken 2020) i hotkategori Nära hotad (NT), vilket indikerar att populationsminskningen kan ha avstannat.

Järnsparv LC, minskande populationstrend

Förekomst i området

Sjungande järnsparv hördes vid några tillfällen från den norra delen av Bongska marken, på ett uppskattat avstånd av ca 100 meter från inventeringsområdet. En annan järnsparv sjöng vid ett tillfälle nära golfklubben. Inga observationer gjordes inom inventeringsområdet., varför den ej misstänks häcka där.

Ekologi

Järnsparv förekommer i stora delar av Sverige. Den häckar i olika miljöer, till exempel i unga granbestånd, i fjällbjörkskog, i parker, i enbuskmarker och i trädgårdar.

Status/trend

Järnsparv är inte rödlistad men har över en 40-årsperiod haft en vikande trend (Green m.fl. 2021). Under den senaste 10-årsperioden har arten minskat med knappt 20% varför bedömningen är att järnsparv kan komma att bli rödlistad vid uppdatering av rödlistan 2025.

Näktergal LC, minskande populationstrend

Förekomst i området

Upp till tre näktergalar hördes vid samma besök, huvudsakligen från busk- och trädriddån i sydöstra/östra delen av området. En av dessa satt ganska långt bort och rimligen utanför området, men två par antas ha revir inom det.

Ekologi

Näktergal häckar i lövskogsmiljöer längs sjöstränder, dammar, vattendrag och i bryn mot andra öppna marker. Den trivs i täta buskage eller öppna lövskogar med ett välutvecklat buskskikt bestående av till exempel viden, slån, hagtorn eller unga lövträd. Den förekommer i södra Sverige upp till Mälardalen samt sparsamt utmed Norrlandskusten till Västerbotten.

Status/trend

Näktergal har en vikande populationstrend och har minskat med närmare 25% de senaste 20 åren. Igenväxning och igenplantering gör att landskapet sluter sig och näktergalen försvinner. Även i halvöppna och öppna landskap kan arten missgynnas genom avsaknad av lövrika bryn. Näktergal är inte rödlistad men på grund av fortsatt populationstapp så bedömer Ekologigruppen den som naturvårdsrelevant.

Stare^{VU}

Förekomst i området

Födosökande och förbiflygande starar sågs vid några av fältbesöken, men det finns inga indikationer på att de häckar inom området. Däremot finns ett permanent revir vid golfklubben som är belägen ca 100 meter åt nordväst.

Ekologi

Stare häckar oftast i hålträd men kan också häcka i fågelholkar. För födosök är arten, under häckningstid, helt beroende av öppna gräsmarker med kortvuxet fåltskikt. Den utnyttjar också gräsmattor, vägkanter, nysådda åkrar och liknande. Stare har ett visst indikatorvärde för värdefulla och artrika naturmiljöer då den ofta häckar i gamla hålträd och gynnas av ett varierat landskap.

Status/trend

Stare är en tämligen allmän i Stockholms län men har under en lång tid haft en mycket negativ populationsutveckling. Arten är rödlistad som Sårbar (VU). Mellan 1975-1998 halverades det svenska beståndet. Minskningen har därefter fortsatt successivt och fram till 2023 hade ytterligare 50-60% av alla starar försvunnit. Vissa vinterinventeringar, bland annat från vintern 2020/2021 visar på en viss uppgång i antal starar vilket delvis förklaras med mildare och snöfria vintrar. Igenplantering eller igenväxning av betesmarker är starkt negativt för stare då det innebär att födosökmiljöer försvinner.

Strandskata (NT)

Förekomst i området

Strandskator häckar inte i området eller dess närmaste omgivning. Vid två tillfällen har ett par tillsammans setts flyga förbi utan att landa och vid ett tillfälle födosökte en strandskata på den mest kortvuxna delen av gräsmarken.

Ekologi

Strandskatan häckar i vid flacka havsstränder och vid stora insjöars stränder, samt i södra Sverige numera också på tak till industribyggnader och liknande. Den ses ofta då den söker föda på åkrar men oftast inte långt från vatten. Födan utgörs av musslor, kräftdjur, dagmaskar och insekter. Arten är en sommargäst i Sverige från mars till september ungefär.

Status/trend

Arten är ny på rödlistan år 2020 och är listad som nära hotad – NT. Populationen uppskattas ha minskat cirka 40% senaste 30 åren (Artfakta 2023).

Ärtsångare^{NT}

Förekomst i området

En ärtsångare har hörts sjunga från busk-/träddridån i ost/sydost, och en annan har hörts flera gånger från trädgårdarna kring Kroppsmarksvägen. Den sistnämnda individen har inte setts inne i inventeringsområdet, men den förstnämnda har troligen revir som sträcker sig in i det.

Ekologi

Ärtsångare häckar i variationsrika och mosaikartade landskap med mycket småbiotoper av öppna ytor och buskmarker. Den trivs i odlingslandskapets halvöppna betesmarker, i skogsbryn och deras larver, spindeldjur och i viss utsträckning även små blötdjur. Ärtsångare verkar inte ha särskilt höga krav på sin livsmiljö i tätortsnära områden men Ekologigruppen bedömer ändå att den har ett visst indikatorvärde för värdefulla miljöer.

Status/trend

Ärtsångare, som är ny på den svenska rödlistan sedan år 2020, är klassad som Nära hotad (NT). Den svenska populationen av ärtsångare har gått ned cirka 20% under den senaste tioårsperioden. Ärtsångare missgynnas bland annat av avverkning av grova och gamla träd och när brynmiljöer försvinner.

Lagstiftning för fåglar

Under nedanstående rubriker redogörs för den lagstiftning som direkt, eller indirekt har bärighet på fåglar.

Miljöbalken

Bestämmelserna i miljöbalken syftar till att främja en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö. En sådan utveckling bygger på insikten att naturen har ett skyddsvärde och att människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett ansvar för att förvalta naturen väl (Sveriges riksdag 2022a).

Miljöbalkens hänsynsparagraf

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd är skyldig att skaffa sådan kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet (Sveriges riksdag 2022b).

Artskyddsförordningen

Regelverket kring artskydd regleras i Sverige genom artskyddsförordningen. Detta är en nationell lagstiftning som införlivar EU:s art- och habitatdirektiv, samt fågeldirektiv i svensk

lagstiftning. Alla svenska fåglar är fridlysta enligt 4 §. Artskyddsförordningen är att se som en precisering av miljöbalkens hänsynsparagraf.

Artskyddsförordningen 4 §

Det är förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningstid, om störningen saknar betydelse för att:
  - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
  - b) återupprätta populationen till denna nivå

Förbuden gäller inte jakt efter fåglar. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande innebörd i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905).

Naturvårdsverket anser att befintlig praxis gällande begreppet ”störning” innefattar försämringar eller förstörelse av fåglars fortplantningsområden (Naturvårdsverket 2022). I lagens mening bör således (enligt Naturvårdsverket) en sådan påverkan, som exempelvis ny bebyggelse utgör, tolkas in i förbudet mot störning i de fall störningen riskerar att förhindra att artens populationsnivå fortsatt kan bibehållas på en tillfredställande nivå.

Ekologigruppen bedömer att fågelarter som i denna rapport klassificeras som naturvårdsrelevanta oftast utgör sådana arter där hänsyn behöver tas för att bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredställande nivå (se faktaruta ovan).

Förbud mot att döda fåglar och att förstöra ägg och bon

Enligt Artskyddsförordningen är det förbjudet att avsiktligt *döda* eller *skada* alla vilt förekommande fågelarter samt att förstöra deras ägg och bon (se faktaruta ovan).

Förbud mot populationspåverkande störning

Enligt artskyddsförordningen att det är förbjudet att avsiktligt *störa* vilda fåglar om inte *störningen* saknar betydelse för att upprätthålla populationen av arten på en tillfredställande nivå eller att återupprätta populationen till en tillfredställande nivå (se faktaruta ovan).

Om en sådan negativ påverkan kan förutses, kan i många fall verksamma skyddsåtgärder genomföras så att kontinuerlig ekologisk funktion upprätthålls och populationen därmed inte riskerar att minska. De åtgärder som kan vara aktuella är olika former av preventiva eller förbättrande åtgärder som är avsedda att begränsa eller helt motverka de negativa effekterna av en verksamhet eller åtgärd. Exempelvis kan en sådan åtgärd bestå av att skapa nya livsmiljöer eller höja kvaliteten på, eller i anslutning till, det aktuella detaljplaneområdet.

Det ska tilläggas att det finns en viss osäkerhet i hur begrepp som störning och tillfredsställande population ska tolkas i lagstiftningen då denna är förhållandevis ny (lagen trädde i kraft 2022-10-01). Kommande rättsfall som prövar lagstiftningen kommer i framtiden tydligare reda ut dessa begrepp.

Förslag till vidare utredningar

Alla fågelarter har ett starkt lagligt skydd mot sådan påverkan som kan innebära att de, deras bon, ägg eller ungar dödas eller skadas. Lagstiftningen (Artskyddsförordningens §4) skyddar därutöver fåglar mot sådan störning som riskerar att innebära att populationerna av arterna inte kan bibehållas på en tillfredställande nivå.

Ekologigruppen rekommenderar att en artskyddsutredning genomförs där en bedömning av påverkan på de fågelarter som häckar inom detaljplaneområdet utreds. I en artskyddsutredning ges, i förekommande fall, även förslag på skyddsåtgärder i syfte att undvika att en detaljplan kommer i konflikt med artskyddsförordningen.

Referenser

Tryckta källor:

- Artskyddsförordningen 2007. SFS 2007:845.
- Artskyddsförordningen 2022. SFS 2022:946
- Bengtsson, K. & Green, M. 2013. Skånes Fågelatlas. SkOF, Vellinge. Skånes fågelatlas-den skånska häckande fågelfaunans utveckling enligt de båda atlasinventeringarna 1974–1984 och 2003–2009
- BirdLife Sverige 2023. Sveriges fåglar 2023. Resultat från inventeringar gjorda till och med 2022. BirdLife Sverige, svensk fågeltaxering vid Lunds universitet, Arddatabanken, SLU
- Green M., Haas, F. & Lindström Å. 2023. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Årsrapport för 2022. Lunds universitet
- Naturvårdsverket 2010. Manual för uppföljning i skyddade områden – Skyddsvärda fåglar. 2010-12-21. Kapitel förenklad revirkartering.
- Naturvårdsverket 2012. Undersökningstyp: Fåglar: Revirkartering, generell metod. Version 1:1: 2012-06-21 (Författare Sören Svensson)
- Naturvårdsverket 2022. Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens gemensamma tolkning av förändringarna i 4 § artskyddsförordningen om fridlysning av fåglar i samband med skogsbruk
- Ottosson, U. R, Ottvall, J. Elmberg, M. Green, R. Gustafsson, F. Haas, N. Holmqvist, Å. Lindström, L. Nilsson, M. Svensson, S. Svensson, and M. Tjernberg. 2012. Fåglarna i Sverige – antal och förekomst. SOF, Halmstad.
- SLU Arddatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. SLU, Uppsala
- Svensk fågelatlas 1999. Svensson S, Svensson M, Tjernberg M.

Digitala källor:

- Arddatabanken 2024. Artfakta. Webverktyg för sökning om fakta om arter. <https://artfakta.se/artbestamning> (Hämtad: 2025-03-21)
- Artportalen 2024. Artportalen, rapportssystem för arter. <http://www.artportalen.se> (Hämtad: 2025-03-21)
- BirdLife Sverige 2012. SOF-Sveriges ornitologiska förening. Häckningskriterier <http://birdlife.se/atlasinventering/hackningskriterier/>
- Fågeldirektivet: <https://www.artdatabanken.se/arter-och-natur/naturvard/skydd-av-arter/fageldirektivet/>
- Skogsstyrelsen 2022. <https://www.skogsstyrelsen.se/aga-skog/hansyn-till-miljo-och-skyddade-arter/vagledning-och-kunskapsstod-artskydd/> (Hämtad 2025-06-16)
- Svensk Fågeltaxering. <http://www.fageltaxering.lu.se/> (Hämtad: 2025-03-21)
- Sveriges Riksdag 2022a. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk-1998808_sfs-1998-808/#K8 (Hämtad 2023-10-19)
- Sveriges Riksdag 2022b. Hänsynsreglerna. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/miljobalk-1998808_sfs-1998-808/#K2 (Hämtad 2025-03-21)

Bilaga 1. Inventeringsfakta

Vid denna inventering genomfördes sex besök i detaljplaneområdet genom att området systematiskt gick igenom enligt gängse metodik. Vid fältbesöken användes en iPad med programvara Fieldmaps för att registrera fågelobservationer. Vid varje observation av naturvårdsrelevant fågel noterades art, plats, kön (om möjligt), antal, aktivitet samt eventuellt häckningskriterium.

Fältbesöken startade strax innan eller vid soluppgången under dagar med lämpligt väder (klart eller växlande molnighet) och svaga vindar och avslutades under förmiddagen eftersom fågelaktiviteten vanligtvis avtar successivt fram på dagen. I tabell 4 redovisas datum och inventerare för inventeringstillfällena.

Tabell 3. Datum för fältbesök samt inventerare.

Besök nr	Datum	Inventerare
1	2025-03-28	Ola Elleström
2	2025-04-16	Ola Elleström
3	2025-04-29	Ola Elleström
4	2025-05-16	Ola Elleström
5	2025-05-29	Ola Elleström
6	2025-06-14	Ola Elleström

Bilaga 2. Metodik

Fältinventering

Två metoder har använts vid inventeringen: revirkartering och atlasinventering. Genom att kombinera de båda metoderna ges svar på hur många revir av en specifik art det finns inom ett område, och om det rör sig om konstaterad, trolig eller möjlig häckning. Denna information redovisas i respektive artkarta. Nedan redovisas de två metoderna närmare.

Metod Revirkartering

Fågelinventeringen har genomförts i fält genom metod: Fåglar, revirkartering, generell metod (Naturvårdsverket 2012). Undersökningstypen är den vanligaste metoden för bestämning av tätheter för fågelarter i landmiljöer. För de flesta av arterna bestäms det absoluta antalet häckande fågelpar genom att deras revir kartläggs inom en avgränsad areal.

Metodiken för en fullständig revirkartering rekommenderar åtta till tio besök i fågelfattiga skogar och 10–12 besök i fågelrika skogar. Fältbesöken fördelas under fåglarnas häckningstid och ska utföras under samma år. Naturvårdsverkets bedömning är dock att det i vissa fall, med kvalitet, går att genomföra en inventering med färre besök, även om det innebär en större osäkerhet. I öppna marker rekommenderas fem till åtta besök (Naturvårdsverket 2010).

Inventeringen har framför allt omfattat naturvårdsrelevanta fågelarter som hävdar revir genom sång dagtid. Med naturvårdsrelevanta arter menas här rödlistade arter, arter listade i fågeldirektivets bilaga 1, arter med lokalt liten population samt arter som uppvisar en negativ trend, (faktaruta sidan 3). För dessa arter har revir ritats ut. I områden där bedömningen är att det finns förutsättningar för nattaktiva arter, till exempel ugglor eller nattskärar, har ett till två besök förlagts nattetid. Rovfåglar karteras inte med god säkerhet med den metod som använts, men bedömningen är att en rovfågelhäckning sannolikt hade uppmärksamats vid inventeringen.

Vid en revirkartering tar man hänsyn till att det måste finnas observationer från flera besök i varje revir. Antalet observationer som behövs för att revir ska konstateras är tre om antalet inventeringstillfällen är 8–10. Vid inventering med färre besök identifieras ett revir även om endast två observationer har gjorts. Hänsyn tas också till samtidiga observationer mellan närliggande revir för att avgöra om det rör sig om ett, två eller flera revir (Naturvårdsverket 2012).

Markeringen för observationen där fågeln uppehöll sig gjordes på handdator. Med grund i antalet observationer under alla inventeringstillfällena samt fåglarnas beteende görs en samlad bedömning om arternas revir.

Arter som inte omfattas av revirkarteringen är lokalt mycket vanliga arter med en stabil eller ökande population som exempelvis lövsångare, blåmes, talgoxe, skata och bofink. Dessa arter noteras bara genom uppskattning av antalet par i detaljplaneområdet, samt häckningskriterium enligt metodik svensk fågelatlas (BirdLife Sverige 2012). Dessa arter redovisas bilaga 3.

Metod atlasinventering

Revirkarteringen kompletterades med undersökningstyp atlasinventering (Bengtsson, K. & Green, M. 2013), enligt metodik från svensk fågelatlas (BirdLife 2012). En atlasinventering visar de olika fågelarternas utbredning i landskapet under häckningstid. Under en atlasinventering

letar man efter och registrerar häckande fåglar i det område inventeringen avser. Metodiken bygger på ett system med 20 olika häckningskriterier som på olika sätt påvisar säker, trolig eller möjlig häckning av alla förekommande arter inom området (Bengtsson, K. & Green, M. 2013).

Häckningskriterier

För varje art och revir noteras högsta häckningskriterium enligt metodik svensk fågelatlas (BirdLife Sverige 2012), Tabell 4. Fågelns aktivitet noteras i en av de tjugo kategorier av häckningskriterier exempelvis sång, föda till ungar etc. Aktiviteterna ger sedan sannolikheten för häckning, i kategorierna;

- möjlig häckning (exempelvis en observation av fågeln i häcktid)
- trolig häckning (exempelvis permanent revir, varnande fåglar)
- konstaterad häckning (exempelvis observerad fågel med mat i näbben, bo eller nyligen flygga ungar sedda).

Permanent revir identifieras då en fågel hörts sjunga vid minst två tillfällen med minst tre dagars mellanrum. Det är sannolikt att häckning sker inom ett permanent revir men för att betrakta häckningen som konstaterad behövs att högsta häckningskriterium, det vill säga att någon av kriterierna i den vänstra kolumnen noterats, i annat fall noteras häckningen som trolig.

Tabell 4. Häckningskriterier/aktiviteter enligt BirdLife

Konstaterad häckning	Trolig häckning	Möjlig häckning
Bo, ägg/ungar	Ruvfläckar	Par i lämplig häckbiotop
Bo, hörda ungar	Upprörd/varnande	Spel/sång
Ruvande	Besök på trolig boplats	Obs. i häcktid, lämplig biotop
Äggskal	Parning/parningsceremonier	Obs. i häcktid
Föda åt ungar	Permanent revir	
Bär exkrementssäck		
Besöker bebott bo		
Pulli, nyligen flygga ungar		
Nyligen använt bo		
Avledningsbeteende		
Bobygge		

Bilaga 3. Ej naturvårdsrelevanta fågelarter

Tabell 5. Tabellen redovisar icke naturvårdsrelevanta fågelarter som bedöms ha revir i området i samband med inventeringen, samt uppskattat antal häckande par av respektive art.

Svenskt namn	Aktivitet	Bedömd häckstatus enligt svensk fågelatlas	Uppskattat antal häckande par	Datum
Blåmes	Permanent revir	Trolig häckning	2	28/3, 16/4, 29/4, 29/5
Gransångare	Permanent revir	Trolig häckning	3	28/3, 16/4, 29/4, 16/5, 29/5, 14/6
Härmsångare	Permanent revir	Trolig häckning	1	29/5, 14/6
Kaja	Obs i häcktid, lämplig biotop	Trolig häckning	1	28/3, 16/4, 29/4, 16/5, 29/5, 14/6
Koltrast	Permanent revir, ungfågel sedd	Konstaterad häckning	1	28/3, 16/4, 29/4, 16/5, 29/5, 14/6
Lövsångare	Spel/sång	Möjlig häckning	1	29/5
Ringduva	Permanent revir	Trolig häckning	3	28/3, 16/4, 29/4, 16/5, 29/5, 14/6
Rödhake	Spel/sång	Möjlig häckning	1	28/3
Rödstjärt	Permanent revir, varnande	Konstaterad häckning	2	16/4, 29/4, 16/5, 29/5, 14/6
Svarthätta	Permanent revir	Trolig häckning	2	29/4, 16/5, 29/5, 14/6
Talgoxe	Permanent revir	Trolig häckning	2	28/3, 16/5, 29/5
Taltrast	Spel/sång	Möjlig häckning	1	28/3, 14/6
Trädgårdssångare	Permanent revir	Trolig häckning	1	16/5, 29/5, 14/6
Törnsångare	Permanent revir	Trolig häckning	2	29/4, 16/5, 29/5, 14/6